

VAKIFLAR

1. VAKIF NEDİR?

Türk Medeni Kanununun 101. maddesinde vakfın tanımı "gerçek veya tüzel kişilerin yeterli mal ve hakları belirli ve sürekli bir amaca özgülemeleriyle oluşan tüzel kişiliğe sahip mal toplulukları" olarak ifade edilmiştir. Vakfı oluşturan en önemli iki unsur; özgülenecek bir malvarlığı ve malvarlığının özgüleneceği amaç halinde nitelendirilmiştir.

Vakfın amacı ise; hukuka uygun, belirli, anlaşılabilir olmalı ve süreklilik arz etmelidir.

2. VAKIF NASIL KURULUR?

Kuruluş Şekli

4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 102. maddesine istinaden, vakıf kurma iradesi, noterde düzenleme şeklinde yapılacak bir resmî senetle veya ölüme bağlı tasarrufla açıklanır. Ancak vakfın kurulması için yetkili asliye hukuk mahkemesine başvurularak tescilinin sağlanması gereklidir. Vakıf, yerleşim yeri mahkemesi nezdinde tutulan sicile tescil ile tüzel kişilik kazanır.

Vakıf kurma iradesi, noterde düzenleme şeklinde yapılacak bir resmî senetle veya ölüme bağlı tasarrufla açıklanır.

Ancak vakfın kurulması için yetkili asliye hukuk mahkemesine başvurularak tescilinin sağlanması gereklidir. Vakıf, yerleşim yeri mahkemesi nezdinde tutulan sicile tescil ile tüzel kişilik kazanır.

Resmî senetle vakıf kurma işlemi temsilci aracılığıyla yapılabilir. Ancak, temsil yetkisinin noterlikçe düzenlenmiş bir belgeyle verilmiş olması ve bu belgede vakfın amacı ile özgülenecek mal ve hakların belirlenmiş bulunması gereklidir.

2.1. Resmi Senetle Kuruluş

Gerçek veya tüzel kişilerin vakıf kurma iradesi, noterde düzenleme şeklinde hazırlanan resmi senetle açıklanır. Noter, resmi senedin bir örneğini yedi gün içinde Vakıflar Genel Müdürlüğüne gönderir.

Mahkemeye başvurma, resmi senedin düzenlenmesinden sonra vakfeden tarafından yapılır. Resmi senetle vakıf kurma işleminin temsilci aracılığıyla

yapılması halinde, temsil yetkisinin noter tarafından düzenlenmiş temsilcilik belgesi ile verilmiş olması, bu belgede vakfın amacı ile özgülenecek mal ve hakların belirlenmesi zorunludur. Kurucular arasında tüzel kişi bulunması halinde; bu tüzel kişinin vakıf kurabileceğine ve vakfa mal varlığı tahsis edebileceğine dair hüküm bulunan kuruluş statüsünü veya yetkili organ kararını da vakıf senedi ile mahkemeye verirler.

Resmi senetle kurulan vakıflarda vakfedenin ölmesi halinde mirasçılardan birisi tarafından tescil talebinde bulunulabilir. Vakıf senedinin düzenlenmesini takip eden üç ay içinde vakfedenin veya ölümü halinde mirasçılardan birisi tarafından tescil talebinde bulunulmamış veya vakfeden tüzel kişiliği haiz olup da bu süre içinde sona ermiş ise vakfın tescili hususundaki başvurma Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yapılır. Yetkili mahkemeye başvurulması üzerine, yapılacak harcamalar, ilgili vakıftan alınmak kaydıyla Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından karşılanır.

2.2. Ölüme Bağlı Tasarruf İle Kuruluş

Ölüme bağlı tasarruf yoluyla vakıf, vakfedenin ölümünden sonra tescil edilmek üzere kurulabilir. Bu yolla kurulan vakıflarda sulh hâkimi vakıf kurulmasına esas belgenin bir örneğini yedi gün içinde Vakıflar Genel Müdürlüğüne gönderir.

Ölüme bağlı tasarrufla kurulan vakıflarda mahkemeye başvuru, ilgililerin veya sulh hâkiminin bildirim üzerine ya da Vakıflar Genel Müdürlüğüne resen yapılır. Yetkili mahkemeye başvurulması üzerine, yapılacak harcamalar ilgili vakıftan alınmak kaydıyla Vakıflar Genel Müdürlüğüne karşılanır.

Ölüme bağlı tasarrufla kurulan vakfın miras bırakanın borçlarından sorumluluğu, özgülenen mal ve haklarla sınırlıdır. Vakfedenin mirasçılar ile alacaklılarının, bağışlamaya ve ölüme bağlı tasarruflara ilişkin hükümler uyarınca dava hakları saklıdır.

3. VAKIF ORGANLARI NELERDİR?

Vakfın bir yönetim organı olması zorunludur. Vakfın işleyişinin kolaylaşması açısından, amacının kapsamına ve faaliyetlerine uygun olarak mütevelli heyeti, yönetim organı ve bir denetim birimi olması uygun olur.

Bu sayılan organlar dışında onur kurulu, araştırma kurulu, çalışma kurulu gibi vakfın yönetimi ile ilgili olmayan kurulların vakıf organları arasında gösterilmemesi gerekir.

Vakfın organlarının kaç kişiden oluşacağı, toplantı ve karar yeter sayılarının senet metninde gösterilmesi, organların görev ve yetki sınırlarının yeterince belirtilmesi halinde, vakfın işleyişinde sıkıntıya düşülmesinin önüne geçilmiş olur.

Vakıf organlarında kamu görevlileri görev unvanlarını kullanarak görev alamazlar.

4. VAKIFLARIN UYACAKLARI USUL VE ESASLAR NELERDİR?

Mütevelli heyet ile yönetim kuruluna seçilenlerin isimleri ile tebligata esas adresleri, seçimlerini müteakip 15 gün içerisinde bağlı buldukları Vakıflar Bölge Müdürlüğüne bildirilir. Adreslerdeki değişikliklerin de, değişiklik tarihini müteakip 15 gün içerisinde aynı şekilde bildirilmesi zorunludur.

Vakfın mahkeme siciline tescili ile tüzel kişilik kazanmasından sonra yönetim organı, malvarlığı olarak tahsis edilenlerden nakit olanların Türkiye Vakıflar Bankası veya bir Devlet Bankasında vakıf adına açılan hesaba aktarılmasını, menkul ve kıymetlerin vakıf tüzel kişiliğince teslim alınmasını, gayrimenkullerin vakıf adına tapuya kesin tescillerinin yapılmasını bir ay içerisinde sağlayarak ilgili Vakıflar Bölge Müdürlüklerine bilgi vermek zorundadırlar.

Bağış veya çeşitli yollarla elde edilen gayrimenkullerin de vakıf adına tapuya tescili ile Bölge Müdürlüğüne bildirilmesinde aynı yol izlenir.

Vakıflar, vakıf senetlerinde yer alan amaçlarına uygun ve bunlarla sınırlı olarak gayrimenkul edinebilirler.

Yeni kurulan vakıflar, il teftişe kadar işletme hesabı esasına göre defter tutabilirler.

Yapıları gereği bilanço esasına göre defter tutmalarına imkan ve gerek görülmeyenlerin, işletme hesabı esasına göre defter tutmalarına Vakıflar Genel Müdürlüğüne izin verilebilir. Bakanlar Kurulunca vergi muaflığı tanınan vakıflar ile şube, işletme ve iştiraki bulunan vakıflar, yalnız bilanço

esasına göre defter tutarlar. Şubeler, vakıf merkezine paralel olarak, aynı esaslara uygun defter tutarlar. Bilanço veya işletme hesabı esasına göre defter tutanlar, Vakıflar Genel Müdürlüğünce belirlenen hesap hülasası ve muhasebe hesap planına uyarlar.

Defter tasdiki, kayıt nizamı, vesika tanzim ve temini hususlarında Vergi Usul Kanunu Hükümleri tatbik olunur.

5. VAKIF DENETİMİ VE VAKIF DENETİMİNİ KİMLER YAPABİLİR?

Vakıf yöneticileri, yıl sonundan itibaren altı ay içerisinde yapılacak iç denetim rapor ve sonuçlarını Vakıflar Yönetmeliğinin Ek-7'deki forma uygun olarak düzenleyerek rapor tarihini takip eden iki ay içerisinde ilgili Vakıflar Bölge Müdürlüğüne göndermekle yükümlüdürler.

Yeni vakıflar şube ve temsilciliklerini de denetleyerek her yıl verecekleri raporlarda bu alt birimlerle ilgili bilgilere yer verirler.

AK DENETİM